

"בציפייה לגאולה שלמה"

פרק ד

חינוך חברתי-ערכי לחינוך היסודי

יחידה 6 | בעוז רוח ובתעצומות נפש

יחידה 7 | בת מלך, אשת מלך ומלכה בפני עצמה

מוריה שטרן, מרב מגני,
אפרת עמנואל וחגית לזר

בעוז ותעצומות

קווים לדמותו של הרב שלמה גורן - הילד, הנער, האיש, הרב והמנהיג
מירב מגני, מוריה שטרן ואפרת עמנואל

עזרים

נספח 1: 7 כרטיסי דמויות מספרות (א-ו)
נספח 2: כרטיסי תכונות וערכים
פריטי לבוש תואמים להצגות

מהלך הפעילות

שלב א - קבוצתי: דמויות מספרות

- המנחה יחלק את המשתתפים לשש קבוצות. כל קבוצה תקבל דף סיפור ותתבקש להמחזיז אותו (נספח 1 א-ו).
- המנחה יחלק למשתתפים אביזרי תחפושת ותפאורה.

רשימת הדמויות להמחזה:

1. המורה שלום שפירא
2. רבי יעקב חברונר
3. תלמיד בישיבת חברון
4. שוטר בריטי
5. דוד בן גוריון
6. הרב אריה שלום

רציונל

דמותו של הרב גורן היא דמות רבגונית ומיוחדת; דמותו של רב שקדן, בעל ידיעות עצומות בתורה, ויחד עם זאת איש אמיץ ופורץ דרך בתחומים רבים. כדי לאפשר לתלמידים צעירים ללמוד על דמותו של הרב גורן, להכיר אותה ולהזדהות עמה, בחרנו בדרך של סיפורים אישיים, המחזה ומשחק. כך יוכלו התלמידים להתוודע לקורות חייו של הרב, לתפקידיו, לפעולותיו ולתכונותיו כפי שבאו לידי ביטוי בהיותו ילד, נער, תלמיד חכם ומנהיג.

מטרות

1. להכיר לתלמידים את דמותו של הרב שלמה גורן - גדולתו, גאונותו ואומץ לבו
2. להכיר לתלמידים את תהליך שיבת עם ישראל לארצו, הקמת מדינת ישראל וגיבוש דמותה הרוחנית ואת פועלו של הרב שלמה גורן להנעת תהליכים אלה

קהל היעד

כיתות ב'-ו'

תרפ"ה - 1925 (לפני 92 שנים)

המורה שלום שפירא

הילד שלמה הנו "ראש הבריונים" בכיתתי. משחק עם כלבים ושרשראות ונלחם בבדואים. הוא מגיע באיחור לבית הספר, לומד קצת, ומתחיל להרעיש. כאשר אני מוציא אותו מן הכיתה הוא משיב לי: "טוב מאוד" ובורח לביתו.

האמת היא שכאן כולם רעבים כל הזמן, בעיקר אוכלים גרגירי חומס שזרעו באדמה ומעט ירקות גינה. לפעמים אפילו קמח אין. אבא שלו מייבש ביצות וחולה כל הזמן במלריה קשה (אולי בגלל זה קשה לו ללמוד?). מספרים שבוורשה הוריו, יחד עם עוד חסידים, קנו אדמות על יד חיפה במחיר עצום כדי להקים את "כפר חסידים", אבל כשהגיעו התברר שכל האדמות נגועות במלריה. שיכנו אותם על גבעה שוממה ונתנו להם לייבש את הביצות של האדמות שקנו. אכן, ארץ ישראל נקנית בייסורים. מה שהם עוברים. לא יאמן! שמעתי שאביו של שלמה קיבל מכתב מפתה מוורשה, שבו הציעו לו קרובי לחזור לשם. הם הבטיחו שיקנו עבורם בתי חרושת כמו שהיו להם לפני שמכרו אותם ועזבו הכול. אבל אימא של שלמה לא הסכימה בשום פנים לעזוב את הארץ הקדושה: "באתי לכאן כדי להישאר לנצח", היא אמרה.

משימות

1. בחרו נציג מן הקבוצה שיציג את הדמות בצורה מעניינת. היעזרו באביזרים השונים.
2. תארו את התקופה שבה מתרחש הסיפור. מה היו ההתמודדויות של האנשים באותה תקופה?
3. חשבו על גורמים אשר מנעו מן הילד שלמה ללמוד בצורה סדירה.
4. איזה ערך / תכונה למדתם מהסיפור על הרב גורן?

שלב ב - קבוצתי: דמויות משתפות

הקבוצות יציגו את ההצגות שהכינו על פי הסדר, א-ו. בהצגות יבואו לידי ביטוי:

1. תוכן הסיפור (באמצעות משחק או הקראה)
2. תיאור התקופה שבה התרחש הסיפור
3. ערך או תכונה שלומדים מהרב בעקבות הסיפור

סיכום - מה למדתי מהרב שלמה גורן זצ"ל?

- המנחה יציג במליאה את הדמות האחרונה (נספח ז1).
- המנחה יפזר ברחבי הכיתה כרטיסיות תכונות וערכים (נספח 3).
- שאלה: אילו רגשות התעוררו לדעתכם בלבו של קובי הילד?
- המנחה יבקש מהמשתתפים להסתובב בכיתה ולבחור שני כרטיסי תכונות המאפיינים את הרב.
- המנחה יקיים סבב קצר שבו כל משתתף יסביר כיצד התכונה / הערך שבחר מתאימים לדמותו של הרב גורן, ואיך הוא יכול ליישם את התכונה / הערך בחיים שלו.

תרפ"ח - 1928 (לפני 89 שנים)

רבי יצקב חברונר

היום היה לי יום מיוחד. הגיע לכאן, ל"ישיבת ציון" של העדה החרדית בירושלים, ילד בשם שלמה גורונצ'יק מכפר חסידים, כפר חקלאי הסמוך לחיפה. תפקידו של שלמה בכפר חסידים היה רעיית העדר, והוא בילה בשדות שעות ארוכות ברכיבה על פרדה, לבוש כנער כפרי.

הוריו הגיעו לירושלים בשל צורכי פרנסה, וכן מתוך תקווה ששלמה ילמד. לפני שפגשתי ידעתי כי ידיעותיו בלימודים דלות; חשבתי שהוא יברח ויסרב ללמוד. כבר הכנתי כמה גרושים לתת לו בתור פרס, וגם כמה עונשים כדי שיהיה בן אדם.

להפתעתי, שלמה התגלה כילד אחר לגמרי. הוא למד נפלא, הקשיב, התעניין וזכר בקלות את כל הסבריי. כשראה את תדהמתי, סיפר לי בסוד כי הוא השתנה בגלל ביקור מיוחד במינו - ביקור בכותל המערבי.

בדרכם להר הבית ולכותל המערבי, סיפר לי שלמה, הוא ראה את שערי הר הבית, את המקום שבו שרתה השכינה. לפתע חש תחושה מיוחדת, כזו שלא חש מעולם קודם לכן. הוא הרגיש קדושה.

הביקור בכותל המערבי הפך אותו לילד אחר, לילד אוהב תורה ודבק בתורה.

אני עוקב אחריו ורואה איך הוא משקיע את כל זמנו בלימוד תורה. הוא לומד לבד מסכתות שלמות בעל פה. אני חושב כי הילד הזה יגדל להיות גדול בתורה.

משימות

1. בחרו נציג מתוך הקבוצה שיציג בצורה מעניינת את הדמות. היעזרו באביזרים השונים.
2. תארו את התקופה שבה מתרחש הסיפור.
3. מה גרם לשינוי אצל הרב גורן? האם קרה לכם פעם דבר דומה?
4. איזה ערך / תכונה למדתם מהסיפור על הרב גורן?

תרפ"ט - 1929 (לפני 88 שנים)

תלמיד ישיבת "חברון"

מקרה יוצא דופן אירע בישיבה שלנו. לישיבה הצטרף ילד בן אחת עשרה כתלמיד מן המניין לאחר שעבר מבחן קבלה על שלוש מסכתות אצל הרב אפשטיין, ראש הישיבה. אין ספק כי מדובר במקרה חריג בישיבת "חברון", הנודעת בתלמידים המוכשרים ובעילויים שלומדים בה.

באותה עת למדנו בישיבה את מסכת יבמות, אחת המסכתות הקשות ביותר, ובד בבד צפינו בילד הצעיר, שלמה גורונצ'יק, שאמנם ישב ולמד בהתמדה, אולם ראינו אותו מדפדף בגמרא במהירות רבה כאילו מדובר בספר קריאה לילדים.

ארבנו לו, וכאשר עזב את מקומו בבית המדרש לרגע ניגשנו אל הגמרא הפתוחה שלו והפכנו את הדפים. כאשר חזר הוא הבחין מיד כי הגמרא פתוחה בדף אחר, ודרש כי מי שבלבל את סדר הדפים יבוא ויבחן אותו על מסכת יבמות. הוא ביקש כי נפתח במסכת בעמוד אקראי ונתחיל ב"דיבור המתחיל" כלשהו, והוא ימשיך.

נאלצתי לעשות כרצונו ובחנתי אותו, והוא אכן ידע בעל פה את כל המסכת, ואף ידע להסביר, לפרש ולנמק כל סוגיה במסכת.

לימים קיבל הנער שלמה הסמכה לרבנות כשהיה בן 17 בלבד, וזאת לאחר שכתב ספר בשם "נזר הקודש", ספר שזכה להמלצתו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק.

משימות

1. בחרו נציג מתוך הקבוצה שיציג בצורה מעניינת את הדמות. היעזרו באביזרים השונים.
2. תארו את התקופה שבה מתרחש הסיפור.
3. למה לדעתכם הפכו החברים את הדפים? מה חשבו? מה הם הרגישו?
4. איזה ערך / תכונה למדתם מהסיפור על הרב גורן?

תרצ"ה - 1935 (לפני 82 שנים)

שוטר אנגלי

באחד הימים בעת שירותי בארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי אירע מקרה מפתיע, שלא אשכח לעולם: עליתי לאוטובוס שנסע מירושלים לחברון למטרת בדיקה שגרתית, ונתקלתי בזוג יהודי צעיר, בעלי חזות דתית, שישבו נבדלים משאר הנוסעים הערבים. באוטובוס שררה אווירה מתוחה במיוחד. הבחור הסביר לי כי הם לקראת חתונה, ולכן רצו לנסוע לחברון, למערת המכפלה, שם קבורים אבות האומה

ולהתפלל במקום, ולא ידעו כי יש סכנה בדבר. הבחורה שדיברה ערבית שוטפת לחשה לי כי נוסעי האוטובוס זוממים להרגם, וכי הם חוששים לחייהם. החלטתי להתלוות אל הזוג הצעיר והוריתי להם שלא לעזוב את האוטובוס עד שישבו בשלום לירושלים. אולם במהלך הנסיעה הפצירו בי בני הזוג לאפשר להם לגשת אל המקום הקדוש - מערת המכפלה, ולהתפלל שם. נמלאתי אהדה נוכח דבקתם במטרה והחלטתי ללוות אותם לתפילה עם נשק דרוך ושלוף. הוריתי לנהג להמתין עד שובנו.

יצאנו לדרך אל מערכת המכפלה. ההמון הערבי קרא קריאות גנאי, "אל יהוד", אולם הנשק והמדים שלי הרתיעו אותם. הגענו למקום. בני הזוג התפללו בדבקות ובהתרגשות. לאחר זמן קצר הסברתי להם כי המון רב מתחיל להיאסף ועלינו למהר, וכך היה.

חזרנו לאוטובוס והתחלנו בנסיעה לכיוון ירושלים. בבית לחם נפרדתי מהם משום שסבור הייתי כי מכאן ואילך לא נשקפת להם סכנה. בני הזוג הודו לי בחום רב ובמילים לבביות, ובמיוחד הבחורה, ששלטה היטב אף בשפה האנגלית. לימים הסתבר לי כי זכיתי לגנון על מי שהתמנה להיות הרב הצבאי הראשי של הצבא הישראלי, ולהציל אותו ואת רעייתו.

משימות

1. בחרו נציג מתוך הקבוצה שיציג בצורה מעניינת את הדמות - היעזרו באביזרים השונים.
2. תארו את התקופה שבה מתרחש הסיפור.
3. מה לדעתכם שכנע את השוטר להגן על בני הזוג? מה שכנע אותו לחרוג מתפקידו וללוות אותם באופן אישי אל מערת המכפלה?
4. איזה ערך / תכונה למדתם מהסיפור על הרב גורן?

תש"ח - 1948 (לפני 69 שנים)

דוד בן גוריון

במהלך מלחמת השחרור, לאחר החלטת האו"ם על הקמת מדינה ליהודים ובטרם יציאתם של הבריטים מהארץ, הציעו הרב הרצוג (הרב הראשי לישראל באותה עת), הרב פישמן מימון (חבר מנהלת העם) והאלוף דוד שאלתיאל שהיה מפקד העיר לרב שלמה גורונצ'יק לכהן בתפקיד רב צבאי ראשי.

הרב סירב שוב ושוב, ורק לאחר הפצרות חוזרות ונשנות ולאחר שהושגה הסכמה כי הרב ימשיך לשאת במאמץ המלחמתי ולא רק בתפקיד רב צבאי, נעתר הרב והתמנה לתפקיד. המינוי היה רשמי למחצה, כי בשל המצור על ירושלים לא הצליח הרב להגיע לתל אביב, לפגוש אותי ולקבל מינוי רשמי.

לאחר קום המדינה, ב-ה' באייר תש"ח, עוד במהלך המלחמה, הגיע הרב לתל אביב ונפגשנו. אחר זימנתי לחדרי גם את הרמטכ"ל יעקב דורי, הענקנו לו דרגה צבאית רשמית גבוהה - סגן אלוף, ואז נכנס המינוי לתוקף.

התרשמתי עמוקות מהרב שלמה גורונצ'יק, רב צעיר וחכם אשר למרות תפקידו הרבני התגייס להגנה על ירושלים הנצורה בתור חייל. המלצתי לו לשנות את שמו לשם עברי - גורן.

שוחחנו על האידאולוגיה המשותפת שלנו. שנינו האמנו כי הצבא החדש שהוקם חייב להיות מסגרת שוויונית לכולם, דתיים וחילוניים, בני כל העדות וכל שכבות האוכלוסייה. הוא אף התנגד כמוני לקיום יחידות נפרדות לחיילים דתיים כפי שהיה מקובל בפלמ"ח, וכך סוכם על אוכל כשר לכולם ושמירת שבת פרט לצורכי מלחמה ופיקוח נפש, וכמובן מתן תנאים מתאימים לחיילים דתיים לקיום תפילות ולשאר צורכי הדת שלהם.

משימות

1. בחרו נציג מתוך הקבוצה שיציג בצורה מעניינת את הדמות. היעזרו באביזרים השונים.
2. תארו את התקופה שבה מתרחש הסיפור.
3. מה לדעתכם הרשים במיוחד את דוד בן גוריון?
4. איזה ערך / תכונה למדתם מהסיפור על הרב גורן?

כ"ח באייר תשכ"ז - 1967 (לפני 50 שנה)

הרב אריה שלום, הנהג של הרב גורן

בימים שקדמו למלחמה, ואף בימי המלחמה, הסעתי את הרב לכל מקום ולכל מוצב. בכל פעם שהרב ביקר אצל קבוצת חיילים הוא הצליח להפיח בהם מצב רוח מרומם ורגשות גבורה.

יום אחד היה מיוחד יותר מכל הימים, ואותו לא אשכח לעולם. ביום השני למלחמה, כאשר הבין הרב גורן שניתנה הוראה לכבוש מחדש את העיר העתיקה, הוא התרגש ועיניו נצצו. הזיכרונות מנפילת הרובע היהודי לפני 19 שנים צפו ועלו לנגד עיניו, והוא ידע בבירור שהגיע היום להשיב את העיר העתיקה לעם ישראל. הוא ביקש לסלול את הדרך ללוחמים, אך לפני כן מיהר לביתו של החכם הנזיר, לקח ממנו שופר ואז שעט יחד עם כל הלוחמים לכיוון העיר העתיקה.

"תיזהר!", "תיצמד לקיר!", צעקו לו המפקדים, אבל הרב ריחף בעולמות אחרים. הוא רצה להגיע אל הר הבית, אל מקום המקדש. כשהגיע קרא בהתרגשות עצומה: "לא שכחנו אותך, ירושלים עיר קודשנו, בית תפארתנו... ברוך אתה ה' מנחם ציון וירושלים... כעת עומדות רגלנו בשערייך ירושלים... בשם כל קהל

ישראל בארץ ובגולה, הנני מברך בשמחה עילאית שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". אז תקע בשופר ולא היה קץ לשמחתו. המקום הקדוש חזר אלינו! הוא התפלל יחד עם החיילים, אחר כך ירד לכותל המערבי ושוב תקע והתפלל. אני הרגשתי שהגאולה הגיעה.

השיחות

1. בחרו נציג מתוך הקבוצה שיציג בצורה מעניינת את הדמות. היעזרו באביזרים השונים.
2. תארו את התקופה שבה מתרחש הסיפור.
3. תארו אילו רגשות ומחשבות חלפו בראשו של הרב גורן בעת שהוא מיהר עם כל החיילים אל עבר הכותל המערבי.
4. איזה ערך / תכונה למדתם מהסיפור על הרב גורן?

תשע"ז - 2017

הרב קובי דמבינסקי - "בן משפחה מאומץ"

כאשר הייתי בן שלוש וחצי התייתמתי מאבי, ואמי שלחה אותי להתפלל ולומר קדיש בבית הכנסת "קוממיות אברהם" שבתל אביב, שם התפלל הרב עד לפטירתו באוקטובר 1994. הרב הושיב אותי לידו על כיסא מיוחד, ואמר אתי "קדיש" מילה במילה. הייתה לו נפש של ילד, והוא היה חם לילדים. עד היום לא ראיתי דמות רבנית שמתנהגת כך עם ילדים. אף על פי שהיה חשוב לו שילדים לא יפריעו לתפילה, הוא רצה שהם יבואו לבית הכנסת בשמחה ובאהבה.

חשיבות גדולה ייחס הרב לכך שיגיעו ילדים לבית הכנסת. הוא ראה בכך ערך עליון, ודאג לשמח אותם. כל ילד שהגיע לבית הכנסת ידע שהוא עתיד לקבל שלוש קוביות שוקולד. הרב דאג לכך שכל הילדים ישתתפו וישירו יחד "עלינו לשבח". בסוף התפילה, לאחר שירת "אדון עולם", חילק שוב לכל ילד וילדה... שלוש קוביות שוקולד. מי ששר "אנעים זמירות" זכה לקבל מנה נוספת של שלוש קוביות שוקולד.

הרב גורן לקח אותי תחת חסותו והיה מכניס אותי מתחת לטלית שלו בברכת כוהנים ממש כמו אב שמתפלל עם בנו. הרב גורן למד אתי תורה. גם בתור ילד ידעתי שזו דמות ענקית שמופיעה מדי פעם בטלוויזיה, ומתאריינת לכלי תקשורת, אבל לא ידעתי להעריך באותם ימים עד כמה הוא גדול בתורה. בכיתה ז' למדתי בישיבה התיכונית "בר אילן" שבתל אביב, והתלבטתי האם הוא יידע לענות על שאלה בגמרא, בסוגיה שאותה למדתי... אולם מהר מאוד למדתי על גדלותו. ראיתי כיצד בליל שבועות הוא מלמד תורה מ-11 בלילה ועד לפנות בוקר, ברצף, בלי הפסקות. שמעתי אותו אומר לא פעם בדרשתו בליל שבת "עכשיו אגלה לכם סוד מסודות התורה", אבל רק כשבגרתי, נכנסתי לעולם התורה בצורה יותר מעמיקה, וגיליתי דמות ענקית שהייתה בקיאה בש"ס, בפוסקים ובכל מכמני התורה. דמות שבאומץ ובגדלות התמודדה עם מכלול השאלות ההלכתיות אשר נוצרו במהלך הקמת צה"ל, ולאורך השנים הראשונות שלאחר הקמת המדינה.

היום אני כבר מבוגר ואבא לילדים בעצמי. כאשר אני נותן שוקולד לילדיי אני משתדל לתת באהבה כמו שנתן לי הרב שלמה גורן. מלבד עבודתי השוטפת אני עוסק בעריכת כתבי הרב ובהוצאת פסקי הרב לאור. השנה, לרגל שנת הרב גורן בחמ"ד, אני מגיע לבתי ספר ומספר לתלמידים על הרב גורן שגידל אותי כאב.

אומץ

אומץ

אומץ

אומץ

אהבת
תורה

אהבת
תורה

אהבת
תורה

אהבת
תורה

חכמה

חכמה

חכמה

חכמה

התמדה

התמדה

התמדה

התמדה

נחישות	נחישות	נחישות	נחישות
אהבת הארץ והמקדש	אהבת הארץ והמקדש	אהבת הארץ והמקדש	אהבת הארץ והמקדש
מסירות	מסירות	מסירות	מסירות
גבורה	גבורה	גבורה	גבורה

תפילה	תפילה	תפילה	תפילה
אהבת העם	אהבת העם	אהבת העם	אהבת העם
אהבת ה'	אהבת ה'	אהבת ה'	אהבת ה'
ענווה	ענווה	ענווה	ענווה

בת של מלך, אשת מלך, ומלכה בפני עצמה

לאור דמותה של הרבנית צפִּיָּה גורן

מירב מגני, מוריה שטרן ואפרת עמנואל

רציונל

הרבנית צפִּיָּה גורן [ד' באלול תרפ"ה (1925) - כה באייר תשס"ח (2008)] נולדה בירושלים להוריה הרבנית שרה והרב דוד כהן, הרב הנזיר.

את שמה המיוחד נתנו לה הוריה על שם הציפייה לגאולה ולנבואה, שאליהן שאף אביה כל ימיו. קשר מיוחד היה בין אביה, הרב הנזיר, לרב קוק. הרב, שאז לא היו לו נכדים, החשיבה כנכדתו.

בזמן לימודיה בסמינר למורות עבדה במשק ילדים מוצא, שקלט חלק מילדי טהרן, ילדים ניצולי שואה. היא ליוותה אותם לבר מצווה, אז נערך להם טקס מיוחד עם הרבנים הראשיים לישראל, הרב הרצוג והרב עוזיאל.

בהמשך למדה באוניברסיטה העברית פסיכולוגיה, חינוך והיסטוריה יהודית. באותה תקופה נישאה לרב גורן. לזוג נולדו שלושה ילדים: תחיה, דרורית ורמי (אברהם).

הרבנית גורן הייתה נשיאת "אמונה", תנועת האישה הדתית-לאומית המפעילה מעונות יום, בתי ספר, אולפנות, מדרשות ועוד. במסגרת תפקידה הייתה נואמת בארץ ובעולם בשפה העברית, באנגלית וגם ביידיש. הייתה אוהבת אדם ומרבה במעשי חסד: דאגה לחדר בבית מלון לאישה קשישה, הייתה אוזן קשבת לאישה חירשת שתקשרה עמה ועוד. הרב חיים דרוקמן אמר עליה: "הייתה בת של מלך, אשת מלך ומלכה בפני עצמה".

מטרות

- המשתתפים יכירו את דמותה של הרבנית צפיה וילמדו מדרכה.

קהל היעד

כיתות ד'-ו'

עזרים

נספח 1: תמונת הרבנית

נספח 2: 9 כרטיסי מידע

נספח 3: כתרים

מהלך ההפעלה

שלב א - במליאה: בת של מלך, אשת מלך ומלכה בפני עצמה

- המנחה יציג בפני המשתתפים את תמונת הרבנית צפיה (נספח 1).
- המנחה יספר למשתתפים שלאחר פטירתה של הרבנית צפיה הספיד אותה הרב דרוקמן ואמר שהייתה "בת של מלך, אשת מלך ומלכה בפני עצמה".
- המנחה ישאל את המשתתפים למה לדעתם התכוון הרב דרוקמן, ולאחר שיענו יסביר כי במהלך ההפעלה יכירו את הרבנית צפיה וינסו לפצח את המשפט הנ"ל.

שלב ב - קבוצתי

- המנחה יחלק את הכיתה לתשע קבוצות.
- המנחה ייתן לכל קבוצה כרטיס אחד ויבקש מחברי הקבוצה לחשוב על דרך שבה ניתן להמחזיז או להציג את המידע המופיע בכרטיס בפני שאר המשתתפים, ויודיע למשתתפים שיש להם 10 דקות למילוי משימה זו. המנחה יעבור בין הקבוצות השונות ויסייע במידת הצורך.
- המנחה יחלק את הלוח לשלושה חלקים ויכתוב כותרות: בת של מלך / אשת מלך / מלכה בפני עצמה.
- כל קבוצה תציג בתורה את תוכן הכרטיס שקיבלה ושאר המשתתפים ינסו לשייך את המידע לכותרת המתאימה. לאחר שידביק את הכרטיס תחת הכותרת המתאימה, המנחה יקריא את תוכן הכרטיס בקול רם.

שלב ג - אישי

- המנחה יחלק לכל תלמיד כתר (נספח 3).
- כל משתתף יכתוב על הכתר תכונה / משפט קצר שלמד על הרבנית במהלך ההפעלה. המנחה יוסיף כתרים שעליהם כתובים היגדים שונים, להלן הצעות: מסירות ללימוד תורה / ציפייה לגאולה ולנבואה / חסד ורוחב לב / תרומה לכלל / אם ומחנכת.
- המנחה יאסוף את כל הכתרים.

שלב ד - במליאה

- המנחה יפזר את כל הכתרים במרכז החדר, ויבקש מכל משתתף בתורו לבחור לו כתר שהיה רוצה לעצמו.
- המנחה יבקש מהמשתתפים לחלוק עם חבריהם מדוע בחרו בכתר כזה או אחר, מה משמעותו עבורם וכיצד לדעתם יוכלו לרכוש לעצמם כתר זה בחייהם.
- המנחה יסכם ויאמר שהרבנית גורן חבשה בחייה כתרים שהיו קשורים לאביה ולבעלה ולמעלתם המיוחדת, אך חבשה גם כתר שקנתה לעצמה במעשיה ובפועלה, ויסיים בברכה שיזכו המשתתפים לקנות לעצמם במעשיהם כתרים רבים - של תורה, של חסד, של משפחה ועוד.

נספחים

נספח 1: תמונת הרבנית

בת של מלך // 1

הרבנית צפיה הייתה בתו של הרב הנזיר רבי דוד כהן. נזיר הוא אדם שבחר להתקדש; הוא אינו מגלח את שערו ואינו שותה יין. הרב הנזיר גם לא אכל בשר ועוף ולא נעל נעלי עור. הוא נהג בקדושה, שקד יומם וליל על התורה, נהג לערוך תעניות דיבור וקיים את המצוות בהקפדה רבה. הרב הנזיר היה תלמידו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל. הוא שתה בצמא את תורתו ואף ערך את ספרו "אורות הקודש".

בת של מלך // 2

הרב הנזיר דפק בהתרגשות על דלת ביתו של רבו האהוב הרב אברהם יצחק הכהן קוק ובפיו בשורה. "בת נולדה לי במזל טוב". הרב לחץ את ידו של תלמידו היקר בהתרגשות ובירך את התינוקת. "חשבתי על שם מיוחד לבתי", אמר הרב הנזיר. "הרי כל חיי מצפה אני לנבואה, מצפה אני לגאולה שתבוא. מצפה אני לבניין המקדש. רוצה אני לקרוא לבתי שנולדה צפיה". הרב קוק הנהן בהסכמה, וייקרא שמה בישראל "צפיה". לרב קוק עדיין לא נולדו אז נכדים והוא השתעשע בתינוקת ואהבה כאילו הייתה נכדתו.

בת של מלך // 3

זה היה במלחמת השחרור; הרובע היהודי והכותל, שריד מקדשנו, נפלו בידי הירדנים. הרב הנזיר התעצב מאוד אל לבו. הוא החליט שכל עוד הכותל אינו בידינו הוא לא יצא מפתח ביתו. את מעט האוכל היומי קיבל מצפיה בתו. והנה, כעבור 19 שנים, במלחמת ששת הימים, הגיע היום הגדול. על דלת ביתו של הרב הנזיר נשמעה דפיקה. בפתח עמד חתנו, הרב שלמה גורן. "הרב", הוא זעק בהתרגשות, "הבא לי את השופר שלך, אנחנו הולכים לשחרר את הר הבית ואת הכותל". ביד רועדת הגיש הנזיר את שופרו לרב גורן. הרב גורן אחז בספר התורה ובשופרו של הנזיר ורץ לפני החיילים הלוחמים לשחרור הכותל.

כעבור שעות אחדות הגיע הרב הנזיר אל הכותל המשוחזר, עמד דבוק לאבניו, לא נע ולא זע, ונדמה היה שהוא כאחת האבנים, אבני הכותל.

אשת מלך // 1

עם הכרזת המדינה צבאו מדינות ערב על ארצנו הקטנטונת וביקשו להשמידה. ירושלים הייתה נצורה ומחולקת, ושכונותיה היהודיות נתונות בסכנה. באותה תקופה הפכה הרבנית צפיה לאם צעירה. יום אחד פנה אליה בעלה הרב ואמר: "אמנם רב הנני, ואב לתינוקת, אך דעי לך שאיני יכול לשבת ולכתוב את ספריי בעוד אחרים נלחמים עבור ירושלים".

הרבנית צפיה הבינה את גודל הסכנה, ובסתר לבה דאגה מאוד לבעלה כי ידעה שהוא מסור לעמו ויגיע ראשון לקו האש, אך בכל זאת אמרה לו בקול בוטח שילך לשלום למלחמה על העם ועל ירושלים. פעמים רבות נותרה לבדה בלי לדעת היכן הוא ומה עלה בגורלו. כשחזר בריא ושלם נשמה לרווחה. את כל תפילותיה הקדישה עבורו, שיחזור הביתה בשלום.

אשת מלך // 2

"צִפְּיָה, הכיני את הבית לאורחים" - משפט זה נשמע פעמים רבות בבית הרב והרבנית. הרבנית צפיה הייתה מוכנה תמיד לכל אורח. את ביתה פתחה לרווחה בפני כולם - רבנים, פוליטיקאים, גנרלים מורמים מעם ואנשים פשוטים שביקשו מקום חמים ונוח. לימים, כשהיה בעלה הרב הראשי לישראל, הייתה עסוקה רוב שעות היום בפניות של "עמך ישראל". היו כאלה שהתביישו לבקש עזרה מהרב, ודווקא אצלה מצאו אוזן קשבת.

אשת מלך // 3

בכל יום, עת חזר הרב ממשימותיו, היה מתיישב ועוסק בלימוד התורה. עשרים וארבעה דפי גמרא למד הרב בכל יום, לא פחות, והיא הייתה עזר כנגדו, פינתה לו זמן ללימוד שהיה כה חשוב בעיניה.

פעם סיפרה שמעולם לא הצטערה שלא בילתה עם בעלה בתיאטרון ובקולנוע. היא הבינה שזמנו יקר ושמחה בכל רגע שניצל ללימוד התורה.

מלכה בפני עצמה // 1

הרבנית צִפְּיָה גורן הייתה נשיאת "אמונה", תנועת האישה הדתית-לאומית. התנועה מפעילה מעונות יום, בתי ספר, אולפנות, מדרשות ועוד. במסגרת תפקידה הייתה נואמת בארץ ובעולם בשפה העברית, באנגלית וגם בידיש.

מלכה בפני עצמה // 2

בזמן לימודיה בסמינר למורות עבדה הרבנית צִפְּיָה במשק ילדים מוצא שקלט חלק מילדי טהרן, ילדים ניצולי שואה. היא ליוותה אותם לבר מצווה, אז נערך להם טקס מיוחד בנוכחות הרבנים הראשיים לישראל, הרב הרצוג והרב עוזיאל. בתקופת רווקותה רכשה השכלה רחבה; למדה באוניברסיטה העברית פסיכולוגיה, חינוך והיסטוריה יהודית.

מלכה בפני עצמה // 3

ביתה של הרבנית צִפְּיָה היה תמיד פתוח לרווחה. לבה היה רחב וטוב והיא נרתמה תמיד לטובת כל נזקק. הרבנית סידרה מקום בבית מלון לאישה קשישה, דאגה להלוואה לעני, הייתה אוזן קשבת לאישה ערירית או מוגבלת. היא הייתה אוהבת אדם וחינכה את ילדיה לתת למען האחר.

